

Jessica Sorensen

Bestselerių apie Elą

ir Mičą autorė

Lilos ir Etano *klystkeliai*

Alma littera

Prologas

Lila

Grožis. Išdidumas. Nepriekaištingumas. Trys mano motinos garbinami žodžiai. Jie svarbesni jai ir už vyrą, ir už dukteris, ir net už gyvybę. Jei tų dalykų nėra, jai atrodo, kad geriau ir negyventi. Jeigu būčiau kitokia, ji manęs išsižadėtų. Nė menkiausio trūkumo. Visada ryškiai švytinti. Viskas tik idealu. Tokios jos taisyklės ir pasipūtimas, taip tenka gyventi ir man. Tėvas niekuo ne geresnis. Tiesą sakant, manau, gal net blogesnis, nes, būdama graži, tobula ir nepriekaištinga, jam vis tiek niekada neįtinku.

Privalau nuolat būti tobula, tai be galo slegia, jaučiuosi taip, tarsi ta našta mane tuojau sutraiškys. Kartais, atrodo, galėčiau prisiekti, kad mūsų namas tai traukiasi, tai plečiasi, jo sienos spaudžiasi vidun, paskui tolsta į šalis. Kai esu namie viena, kamuoja jausmas, kad aplinkui – didžiulė erdvė, per daug kambarių, per daug sienų. Bet kai namuose būna ir tėvai, negaliu atsikratyti įspūdžio, kad man ankšta, vos pajėgiu kvėpuoti, nors esame priešinguose namo galuose.

Ko gero, taip yra dėl to, kad visada ką nors darau blogai ir jie nuolat primena mano nedovanotinas klaidas. Arba per mažai jiems išiteikiu, arba ką nors darau nepakankamai gerai. Visada turiu laikytis kokių nors taisyklių. Sėdėk tiesiai. Nesikūprink. Nekalbėk, kol tavęs neklausia. Nesusimauk. Būk tobula. Gražiai atrodyk. Gyvenime yra tik lūkesčiai ir privalomas lygis. Nesvarbu, kas viduje, bet aplinkiniams turime atrodyti tobuli. Tos taisyklės mane tiesiog sekina. Esu keturiolikmetė, nieko man nereikia, tenoriu bent truputį smagiai pagyventi, nevilkėti dailių megztukų, tvarkingų kelnų ir garsių dizainerių suknelių, nesukti sau galvos, ar gražiai krinta ir blizga mano plaukai, ar lygi oda. Jei tik galėčiau, nusikirpčiau tuos plaukus arba nudažyčiau juos kokia klaidiška spalva, tarkim, ryškiai raudona, o gal juodomis juostomis. Akis apvedžiočiau kuo juodžiau, lūpos būtų tamsiai raudonos. Bet ką daryčiau, svarbu, kad tai būtų mano pačios. Bet dabar nežinau, kokia esu iš tikrųjų, pažįstu save tik tokią, motinos sukurtą.

Jau pavargau nuo to. Nebenoriu rūpintis, ką kiti galvoja apie mano šeimą. Nenoriu sėdėti prie stalo, kur vietos – dvidešimčiai žmonių, o vakarienėjame trise. Man nepatinka, kad turiu valgyti maistą, kuris atrodo nebaigtas gaminti. Daugiau nebenoriu kentėti, kai pietų metu man vis prikišama, ką padariau blogai. Tegu jie leidžia man būti savimi, na ir galbūt kartais pasako, kad myli mane. Nenoriu jaustis taip, tarsi nuolat viską gadinčiau. Noriu jaustis mylima. Tikrai.

– Lila Samers, – sako mama kapodama žodžius ir rodydama mano pusėn pirštu. – Nesikūprink prie stalo. Įprasi prie

blogos laikysenos, būsi kreiva šleiva arba dar blogiau – susimesi į kuprą. Įsivaizduok, kaip tada siaubingai atrodysi.

Atsidūstu, ištiesinu pečius, atstatau priekin krūtinę ir toliau sidabrine šakute stumdamas lėkštėje maistą.

– Taip, motina.

Ji pikta, ji mane dėbteli, nes nepatinka mano nepagarbus tonas. Jai neseniai suleista įprastinė botokso dozė, tad veidas atrodo lyg sustingęs, jame nekrusteli nė menkiausia raukšlėlė, neatsispindi joks jausmas. Tačiau, atvirai kalbant, ir su botoksu, ir be jo mano motina visada tokia pat. Rodai jausmus – vadinasi, esi silpnas, o šitai mano tėvas ir motina niekina, kaip ir nesėkmės, prastus pažymius, šeimos vardui užtrauktą gėdą – man taip pasitaiko neretai.

– Bet juk tai šiek tiek neprotinga, – sakau suvokdama, kad žaidžiu su ugnimi. Tėvui nepatinka, kai abejojama taisyklėmis, bet kartais tiesiog nepajėgiu nutylėti, nes labai jau dažnai būnu užsičiaupusi, – kad negaliu truputį pasikūprinti, nes čia esame tik mes vieni.

– Gal reikėtų ją sodinti prie atskiro stalo, – sako tėvas, dėdamas į burną šparago gabalėlį. – Juk žinai, kad nemėgstu, kai valgant mane blaško.

Tėvas visada prastai nusiteikęs, bet šiandien jo nuotaika ypač bloga. Jam teko kartu su motina vykti į mano mokyklą ir kalbėtis su direktorium, nes vakar mane pagavo bėgantis iš pamokų. Šiaip nieko ypatingo ten neįvyko. Tik praleidau kūno kultūrą, bet juos vis tiek iškvietė, ir jau vien tas kvietimas tėvą smarkiai suerzino. Važiuojant namo jis nesiliovė man tai kartojęs. „Ji viską daro blogai, – tarė jis motinai pakeliui iš

mokyklos namo. – Man tos scenos be galo įkyrėjo, net pykina. Tegu susitvarko, o jei ne, turės išvažiuoti.“

Pasakė taip, tarsi būčiau šuo ar koks panašus dalykas, kurio nesunku atsisakyti.

Motina kitapus stalo tebesvilina mane akimis įspėdama, kad sėdėčiau užsičiaupusi, nes tėvas ginčytis nenusiteikęs – kaip ir visada. Jos akys žydros, plaukai šviesūs kaip mano, bet jau po truputį žyla, todėl ji kas porą savaitių juos dažo, kad nebūtų matyti šaknų. Rankų nagai visada sutvarkyti, drabužiai – tik garsių dizainerių, o batų spinta dydžiu lenkia daugelio žmonių namus. Mama mėgsta brangius vynus ir, žinoma, savo vaistus bei medicininės procedūras. Meldžiu Dievo, kad išaugusi nebūčiau tokia kaip ji, tačiau jeigu tik jai pavyks, būsiu ištekinta už kokio nors vaikino iš gerai žinomos šeimos, nesvarbu, kad vienas kito nemylėsime. „Meilė – tai nesąmonė. Meilė tau laimės neatneš“, – nuolat kartoja ji. Šitaip susitiko ir jiedu su tėvu, gal dėl to dabar sėdi priešinguose stalo galuose ir niekada nežiūri vienas kitam į akis. Kartais svarstau, kaip apskritai galėjau atsirasti šiame pasaulyje, nes nesu mačiusi, kad jie bent bučiuotųsi.

Tėvo marškinių kišenėje sučiřpia telefonas. Išsitraukęs pažiūri į ekraną. Padvejojęs nutildo skambutį ir įmeta mobilųjį atgal į kišenę.

– Kas ten skambino? – klausia motina, nors žino ir pati. Visi nutuokiamė. Net ir tarnaitės.

– Su reikalais, – murma tėvas ir susigrūda į burną šparagą.

Tie reikalai – tai jo dvidešimt ketverių metų meilužė, apie kurią motina žino, bet tėvui neužsimena. Kartą nugirdau ją

kalbant su savo motina, ir abi sutarė, kad tai – jos auka dėl prabangaus gyvenimo. Motina tada elgėsi lyg niekur nieko, tačiau jos balse buvo girdėti nuoskauda, o dabar akyse matyti susierzinimas. Tikriausiai supranta netenkanti grožio ir jaunystės, juk vis labiau sensta, žyla, atsiranda vis daugiau raukšlelių.

– Na, gal malonėtum įspėti savo reikalus, kad neskambintų per vakarienę? – ji smeigia šakutę į vištienos gabalą. – Klausyk, Lila, tau – paskutinis įspėjimas. Sėdėk tiesiai arba eisi nuo stalo nevalgiusi. Galų gale liksi kuprota, ir tada niekas tavęs neims.

– Iš tikrųjų, reikėtų grįžti prie minties išsiųsti ją į tą pensioną Niujorke, kur buvai išsiuntusi ir Ebe, – sako tėvas nežiūrėdamas į mane. Pasitaiso kaklaraištį ir deda kąsnį į burną. – Tiesą sakant, nėra ko atidėlioti. Man jau gana tų rūpesčių ją auginant. Per daug emocijų, nebeturiu kantrybės tokiems dalykams.

– Bet, Daglai, nemanau, kad reikia ją siųsti taip toli, – sako motina, nustumdama į šalį meilužės skambutį lengvai, tartum tai būtų paprasta kaip įsimesti į burną tabletę, kurių ji kas rytą praryja ne vieną.

Toks pokalbis vyksta vos ne kiekvieną dieną. Tėtis sako: „Klausyk, išsiųskime ją“, o mama atsiliepia: „Bet, Daglai.“

– Ji pernelyg dažnai įsivelia į bėdą, – raukosi tėvas, pjausnydamas vištieną. – Bėga iš pamokų, trinasi parduotuvėse, o draugai, su kuriais ji bastosi, – ne mūsų lygio. Pažymius gauna geriausiu atveju vidutinius, jokių pasiekimų, išskyrus gražią išvaizdą. Aną dieną sutikau Fortą Oltmaną, tai jo sūnus ką tik pateko į Jeilį, – jis susikiša į burną didelį gabalą vištienos ir rūpestingai viską sukramto, tik paskui vėl prabyla: – Kuo galime

pasigirti, Džulija? Dviem dukterimis, kurių viena jau du kartus gydėsi reabilitacijos klinikoje, o kita tikriausiai pastos net nebaigusi vidurinės mokyklos. Ją reikia įstatyti į rėmus.

– Nesiruošiu pastoti, – ginčijuosi jausdama, kaip įtraukiu pečius, susigūžiu, tarsi mažėju. – Net ir vaikino dar neturiu. Bent jau kokio rimtesnio.

– Ji per daug koketiška, – tėvas kalba lyg negirdėjęs mano žodžių, paniekos kupinu balsu, tartum gėdytūsi, kad esu tokia. – Po truputį tampa labai panaši į Ebę, ir antros tokios man namuose nereikia. Noriu dukters, kuria galėčiau didžiuotis, ir pensionas galbūt pajėgs sugrąžinti ją į teisingą kelią, jeigu dar ne per vėlu.

Atrodo, man ima stigti oro, sienos griūva vidun ir tuoj mane sutraiškys. Pečiai dar labiau linksta priekin, kol pagaliau beveik susisuku į kamuoliuką.

– Ji tikrai pasikeis taip, kad galėsi ja didžiuotis, – aš tuo pasirūpinsiu. Pažadu, – nuolankiai sako motina, perstumdydama daržoves porcelianinėje lėkštėje. – Jai tik reikia šiek tiek daugiau drausmės.

– O jeigu nepasikeis? – klausia tėvas. – Kas tada?

Motina neatsako, tik plonomis riekelėmis pjausto vištieną, girdžiu, kaip peilis brūžina lėkštę. Tėvas pažvelgia į mane, jo rudos akys šaltos, žandikauliai kietai suspausti, veidas bejausmis.

– Būdamas jos amžiaus, jau žinojau, į kurią koledžą stosiu, kur dirbsiu ir net tris kartus per savaitę padėdavau tėvui darbe. Kokie jos pasiekimai? Gražiai atrodo? Vilki dailius drabužius? Tampa panaši į tave, Džulija? Nemanau, kad visa šitai galėtų būti jai naudinga ateityje. Nebent susirastų vyrą, kuris ją vestų,

tačiau dabartinėje padėtyje, drįstu tave užtikrinti, tokių nebus, – visa tai jis dėsto neapsakomai pasipūtęs ir gėrėdamasis savimi. – Ji privalo sutelkti dėmesį į mokslus ir darbą, o ne į vaikus ir drabužius. Privalo liautis buvusi tokia klaiki nevėkšla, o iki tol nenoriu, kad ji būtų šiuose namuose.

Liepiu sau kvėpuoti, stengiuosi įsiteigti, kad sienos iš tiesų ant manęs negriūva ir neištikšiu į gabalėlius. Kad tie viską viduje draskantys jausmai – tai tik jausmai, ir ateis diena, kai nesijausiu tokia niekam tikusi – kai jausiuosi mylima. Kad mano tėvas tiesiog toks yra, jo paties tėvas su juo elgėsi lygiai taip pat (žinau, nes esu tai mačiusi). Mano sesuo Ebė tikina, kad tėvai, pinigai, lūkesčiai, tuštybė – dar ne viskas, pasaulis kur kas didesnis. Jame galima būti savimi, ten visi laisvi būti, kuo tik nori, – visiškai nesvarbu, kuo ir kaip. Ji sako dabar esanti laisva, ir tai nuostabi, kvapą gniaužianti patirtis, nors jos gyvenimo sąlygos ir galimybės dabar toli gražu ne pačios geriausios.

– Daglai, aš tikrai manau... – pradeda motina, bet tėvas ją nutildo iškeldamas ranką.

– Kai nusprendėme turėti vaikų, tikinai, kad man nereikės su jais vargti, – sako jis šaltu kaip ledas balsu. – Sakei pati jais pasirūpinsianti ir aš galėsiąs susitelkti į savo darbą. Bet štai prieš mane – duktė numeris du, ir man nuo jos skauda galvą ne mažiau negu nuo dukters numeris vienas. Šitaip mes nesitarėme.

Kažkodėl įsivaizduoju, kaip tėvas vestuvių dieną skrebena savo išmoningą parašą ant sutarties, kurioje teigiama, kad jei mano motina sumanytų turėti vaikų, jam nereikės su jais vargti.

– Aš pasitaisyčiau, – išdrįstu prasižioti. – Pažadu. Aš labai pasistengsiu.

– Taip, pasistengsi, – tėvas negarsiai nusišaipto ir meta šakutę į lėkštę. – Džulija, ji turi keliauti į pensoną. Jai tai išeis į naudą.

Su manimi jis nekalba. Taip būna beveik visada, tartum būčiau neverta, kad jis į mane kreiptųsi.

– Gerai, mes ją išsiųsime, – trumpai atsiliepia motina palenkdamą galvą. – Pirmadienį iš pat ryto tuo pasirūpinsiu.

– Ką? – prie pietų stalo man joku būdu nedera kelti balsą, bet šiandien tebūnie išimtis. Atstumiu nuo savęs lėkštę ir abiem delnais atsiremiu į stalą. – Negalite taip elgtis! Niekur aš nevažiuosiu!

Tėvas taip pat susideda rankas ant stalo ir galų gale pasisuka į mane.

– Po velnių, aš darau tai, ką noriu. Esi mano dukterė, turi mano pavardę, todėl elgsiesi taip, kaip tau liepsiu, ir važiuosi ten, kur tave siųsiu. Ir jei pasakysiu – važiuok į pensoną, tai ten ir keliausi.

Regis, tarp sienų, stalo ir manęs nebeliko nė tarpelio. Jeigu iš čia neištrūksiu, mane sutrins. Pašoku, kėdė lekia tolyn nuo stalo. Žinau, kad taip geriau nedaryti, bet atrodo, kad nepajėgiu savęs sustabdyti.

– O kaip mano draugai? Mokykla? Kaip mano gyvenimas čia? Negaliu visko šitaip pamesti.

– Tavo draugai tau netinkami, – atsako motina. – Dėl jų praleidinėjį pamokas ir įsiveli į nemalonumus.

– Visiškai ne, – mėginu prieštarauti. – Aš juk iš esmės nieko nepadariau, o jei kas ir nutiko, paaugliams tai normalu.

– Sėskis, – įsako tėvas. – Kol nebaigsi pietauti, iš savo vietos nesikelsi.

Purtydama galvą traukiuosi nuo stalo.

– Tai visiška nesąmonė!

Tik keletą kartų esu šitaip pratrūkusi, ir visada sulaukdavau bausmės – labai ilgo pamokslo apie tai, kokia menka esu šioje šeimoje.

Tėvas susiraukęs žiūri į motiną:

– Tvarkyk savo dukterį.

Motina tuoj pat stojasi ir atsiremia delnais į baltą lininę staltiesę.

– Lila...

Puolu iš valgomojo prie laiptų, bet paskutinę akimirką pasuku į vestibulį, lekiu dideliais žingsniais trokšdama dingti velniop iš šitų namų, kaip dingo mano sesuo Ebė. Noriu pabėgti nuo jų. Dingti. Ji taip darydavo nuolat, kol pagaliau jie išsiuntė ją kažkur, ir daugiau į namus Ebė negrįžo.

Motina mane vejasi, aukšti kulniukai kaukši į marmurines grindis, ji šaukia man pavymui:

– Lila Samers, nedrįsk išeiti iš šitų namų!

Atlapoju laukujes duris, mane iš karto apgaubia saulės šviesa ir šiluma. Įsijungia apsaugos sistemos sirena, bet nesirūpinu jos išjungti. Skuodžiu tolyn plytelėmis išklotu taku, prie vartų surenku atidarymo kodą. Girdžiu motiną rėkiant, bet išsprūstu pro vartus į gatvę, nes ten – laisvė. Noriu pasprukti nuo jų ir visų jų taisyklių. Negaliu važiuoti į pensiją. Mano gyvenimas – čia. Turiu draugų, kurioms aš rūpiu, be Stefės, Džeinės ir Sindės būčiau viena. Visiškai viena.

Ta mintis gąsdina, kūną užlieja baimės sukkelto adrenalino banga. Sparčiai švytruodama rankomis ir kojomis, bėgu gatve. Sustoju tik už poros kilometrų, atsidūrusi prie autobuso stotelės, kur didžiulius prašmatnius dvarus keičia ne tokie dailūs, paprastesni priemiesčių namai. Autobusu iki šiol važiauvau tik kartą, bet, tikiuosi, sugebėsiu, o šiuo metu man nieko kita ir nelieka. Telefono su savimi neturiu, tad galiu pavaikštinėti ir paskui eiti namo arba autobusu nuvažiuoti pas seserį ir truputį ten pabūti. Įkišusi ranką į kelnių kišenę, išsitraikiu dvidešimties dolerių banknotą. Tada sėduosi ant suolo ir laikiu autobuso, važiuojančio į miesto centrą.

Laukti tenka ilgokai, net šiek tiek nustembu, kad man lipant į autobusą motina dar nepasirodė, bet būtų labai keista, jeigu ji ryžtųsi žengti į šį rajoną. Stengiuosi apsimesti, kad nieko ypatinga nenutiko, nors tai netiesa. Džiaugiuosi, kad ji manęs nesivijo ir nereikia klausyti jos pamokslų. Tačiau turiu pripažinti tiesą, skaudžią ir nemalonią: laukiau jos ateinant, nes tai būtų reiškę, jog vis dėlto ji rūpinasi manimi bent jau tiek, kad eina ieškoti.

Kelionė autobusu trunka ištisą amžinybę, sėdynė, ant kurios esu įsitaisiusi, skleidžia keistoką kvapą – tartum neplautos kojinės būtų sodriai iškvėpintos gėlių aromatu. Žmonių prisigrūda daug, kai kurie atrodo gana keisti. Tarkim, vaikinai priešais mane, spoksantis į mane ir vis apsilaižantis. Jo batraiščiai nesurišti, džinsai skylėti, atrodo už mane nedaug vyresnis. Nėra atgrasus, bet motina, pamačiusi randus ir šiek tiek nelygią odą, tučtuojau nuspręstų, kad gyvenimas jam nežada nieko gero. Tik gražūs žmonės nusipelnė būti turtingi. (Kartą

girdėjau ją šitaip sakant mano senelei, kai liejo viena kitai širdį, kaip visada pasigėrusios.)

– Ei, ar turi bent kiek pinigų? – klausia pasislinkdamas ant sėdynės krašto ir trindamas neskustą smakrą.

Papurtau galvą ir patraukiu kelius prie sienos.

– Ne.

– Tikrai? – jis godžiai žiūri į mano kelnių kišenes ir vis laižo lūpas.

– Taip, tikrai, – pasislenku arčiau lango, o jis nesiliauja spoksojęs lyg trenktas.

– Ar žinai, kad esi velniškai daili? – sako tas keistuolis, ir akimirka apsidžiaugiu, bet kažkaip nesmagiai. – Gal tu pasiklydai, ar ką? – susidomi jis. Nieko neatsakau, ir jis uždeda ranką man ant kelio. – Jei nori, padėsiu tau rasti kelią namo.

– Neliesk manęs, – pratariau tyliai. Jo ranka slenka aukštyn, o mano širdis daužosi vis smarkiau.

– Kodėl, mieloji? – klausia jis, o ranka jau siekia mano šlaunį. – Tai nieko baisaus, juk pati žinai.

Sėdžiu nekrusteldama. Užtrunka valandėlę, kol įveikiu sumaištį savo galvoje, nes galva sako viena, o kūnas – kita. Mane vaikinai yra lietę ir anksčiau, bet kažkodėl, jausdama šito vyrų ranką ant savo šlaunies, pasijuntu ypatinga. Liečiuosi su kitu žmogumi, oda su oda. Bjauru suvokti, kad man šito trūksta, jo prisilietimas tarsi džiugina, bet man gėda, jaučiuosi išpurvinta, nors tuo pat metu ir geidžiama. Juk taip retai būnu geidžiama.

Įsidrąsinusi numetu jo ranką šalin. Jis ima iš manęs juoktis, bet daugiau nieko nebesako ir pagaliau išlipa iš autobuso tarselėjęs, kad jei eičiau su juo, patirčiau „tikrai neblogų dalykų“.